

โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม

โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม เป็นโรงเรียนซึ่งก่อตั้งขึ้นผลิตครูประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม(ป.ม.) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มิวุฒิประกาศนียบัตรประโยคครูประถม (ป.ป.) ได้เข้าศึกษาต่อเพื่อให้มีความรู้ความสามารถและเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อผลิตครูประกาศนียบัตรครูมัธยมให้เพียงพอับความต้องการ

ประวัติความเป็นมา กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติและประกาศตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมขึ้นเมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ในสมัยที่พลเรือเอก หลวงสินธุสงครามชัย ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและเป็นผู้ทำพิธีเปิด เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ โรงเรียนนี้จึงเริ่มเปิดสอนในปีการศึกษา ๒๔๘๔

ในระยะเริ่มแรก โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมไม่มีสถานที่เรียนเป็นที่ของตนเอง ต้องไปอาศัยเรียนที่โรงเรียนเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ (ใกล้ซอยกิ่งเพชร) ต่อมาได้จัดที่เรียนขึ้น ณ อาคารริมถนนประชาธิปไตยและถนนพิษณุโลก ด้านหลังกระทรวงศึกษาธิการ ใกล้ๆ กับที่ทำการกองการฝึกหัดครูซึ่งตั้งอยู่ในเขตวังจันทร์เกษมเดิม โดยที่ๆ ไปจึงเรียกโรงเรียนแห่งนี้ว่า "ป.ม.หลังกระทรวงฯ" และ มีชื่อย่อๆ ว่า ฝ.ค.ม.

ผู้ก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมคือ พลตำรวจ จัควา ม.ล.มานิจ ชุมสาย ขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองการฝึกหัดครู ได้ดำเนินการขออนุมัติกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งโรงเรียนนี้ขึ้นเพราะเล็งเห็นว่า ในขณะนั้น ครูใหญ่ที่มีวุฒิ ป.ม.หายาก ครู

วุฒิ ป.ป. ก็มีน้อยเพราะมีโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรประโยคครูประถมเพียง ๔ โรงเรียนคือ โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครและโรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สำหรับนักเรียนฝึกหัดครูชายกับโรงเรียนเพชรบุรีวิทยาลัยลงกรณ์ และโรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย สำหรับนักเรียนครูหญิงเท่านั้น และเป็นวุฒิกูสูงสุด ในขณะที่นั้นด้วย

นักเรียนฝึกหัดครูมัธยมรุ่นแรกมีเพียง ๒๑ คน (ชาย ๔ หญิง ๑๗) มี ม.ล.มานิจ ชุมสาย ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่คนแรกของโรงเรียนนี้

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง โรงเรียนแห่งนี้ได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก ปลาย พ.ศ. ๒๔๘๖ ต้องอพยพหนีภัยสงคราม ปรากฏในบันทึกของ ม.ล.มานิจ ชุมสาย ตอนหนึ่ง ดังนี้

"... ก็พอดีโรงเรียนประสบภัยสงคราม สงครามมหาเอเชียบูรพาเข้าสู่ปีที่ ๓ สัมพันธ์มิตรได้หาทางปิดล้อมทางเข้าสู่ประเทศไทย ประเทศไทยเองก็ถูกตัดขาดการติดต่อกับต่างประเทศ ญี่ปุ่นต้องการข้าวกับอาหาร เพื่อเลี้ยงกองทัพญี่ปุ่นในไทยมากขึ้น ทำให้สินค้าทุกอย่างขาดแคลนลง เพราะสินค้าต่างประเทศเข้ามาไม่ได้ ต้องใช้ตะเกียงน้ำมันเพื่อดูหนังสือ ต้องพรางแสงไฟ ข้าวขาดแคลนถึงขนาดต้องให้กระทรวงพาณิชย์ช่วย กระจายไม่มีใช้ นักเรียนฝึกหัดครูมัธยมต้องใช้กระดานชนวน เพื่อประหยัดการใช้กระดาษ แบบเรียนภาษาอังกฤษต้องแต่งเอง พิมพ์ขึ้นใช้เอง ในปี ๒๔๘๔ เดือนกันยายนเกิดน้ำท่วมขนาดหนัก บ้านช่องในกรุงเทพฯท่วมหมดต้องพายเรือมาโรงเรียนและมาทำงาน ส้วมน้ำท่วมหมดใช้การไม่ได้ ต้องตั้งถังเหนือน้ำ สัมพันธ์มิตรก็เริ่มต้นส่งเครื่องบินยักษ์เข้ามาทำลายโรงไฟฟ้า รถไฟ

มีการสาน
อไม่ แม้ว่า
เรียนในระดับ
มัธยมศึกษา
รวมกลุ่มโรง-
จากโครง-
และก็มีข้อ
ระห์ในอดีต
าในระดับ-
โรงเรียนใน
เดียวกัน
ขณะนี้ อาจ
จะศึกษา

นสรากร

ค.พ.ศ.
การ-
งพิมพ์

และที่ทำการต่างๆ โรงเรียนเองก็ถูกกระทบกระเทือนอย่างหนัก โดยเฉพาะในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๘๗ สัมพันธมิตรระเบิดกรุงเทพฯ อย่างหนัก ลูกระเบิดตกใส่โรงเรียนสวนสุนันทาและการเรือน ดึกด้านหน้าพังหมด ข้าวของเครื่องใช้ เสื้อผ้าขาดแคลนมาก และราคาถีบสูงขึ้นทุกวัน นักเรียนฝึกหัดครูสมัยสงครามต่อสู้กับความยากลำบากด้วยความอดทนยิ่งเพื่อให้สามารถเรียนได้สำเร็จ โรงเรียนสตรีเพชรบุรี วิทยาลัยการณีก่อตั้งขึ้นเอาไปเป็นที่พักทหาร ดังนั้นจึงต้องให้นักเรียนหยุดพักชั่วคราวแต่สำหรับนักเรียนฝึกหัดครูมัธยมก็เรียนจนจบหลักสูตรอยู่แล้วจึงอพยพไปไว้ที่ โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา แล้วเร่งสอบให้เสร็จในเดือนมกราคม แล้วส่งตัวกลับบ้าน...."

ปีการศึกษา ๒๔๘๗ ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมจากจังหวัดฉะเชิงเทรา ไปสอนที่โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอยุธยา แต่หอพักไม่เพียงพอ ต้องไปเช่าโรงเรียนคำนวณการจัดเป็นหอพักเพิ่มเติมอีกแห่งหนึ่ง

พอวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘ ซึ่งเป็นวันที่สงครามโลกครั้งที่สองยุติลง โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม จึงได้ย้ายกลับมาสอน ณ ที่เดิม หลังกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๔๘๘

โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม เริ่มเป็นปีกแผ่นขึ้นในปีการศึกษา ๒๔๘๘ เพราะในปีนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับแนวคิดใหม่ ซึ่งจบปริญญาโทอักษรศาสตรมหาบัณฑิตรุ่นแรกจำนวน ๔ คนบรรจุเป็นอาจารย์ประจำ คือ

1. นางสาวบรรจบ พันธุมธา
2. นางสาวช่อนกลีน พิเศษสกุลกิจ
3. นางสาวกุหลาบ ไม้เรียง (มัลลิกะมาส)
4. นางสาวมานี ศรีหงส์ (ธรรมครองอาตม์)

ในปีการศึกษานั้น โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมมี

อาจารย์ประจำ ๒๑ คน มีอาจารย์พิเศษ ๒๔ คน คน และมีนักเรียนทั้งหมด ๑๑๖ คน อาจารย์พิเศษเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกระทรวงศึกษาธิการบ้าง-จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบ้าง

หลังจาก ม.ล.มานิจ ชุมสาย ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่เป็นเวลา ๗ ปี จนถึงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๑ ก็ย้ายเข้าประจำกระทรวงศึกษาธิการ

ดร.กมล เกาพิจิตร มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่เป็นคนที่สอง จนถึงวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา

นายโชค สุคันธวิช อาจารย์ใหญ่คนที่สาม ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๙๗ จนถึงวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๐๑ จึงย้ายไปเป็นอาจารย์ใหญ่ม้านสมเด็จพระยา

อาจารย์ใหญ่คนสุดท้ายของโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมคือ นายประยุทธ สวัสดิสิงห์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ในปีการศึกษา ๒๕๐๑ นักเรียนฝึกหัดครูมัธยมในปีการศึกษานี้เป็นนักเรียนรุ่นสุดท้าย คือ รุ่นที่ ๑๘ หลังจากนั้นโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมได้ถูกยุบเลิกไป และตั้งวิทยาลัยครูจันทระเกษมขึ้นมาแทน โดยในระยะแรกเปิดสอนระดับ ป.กศ.ต้น ซึ่งเป็นคนละระดับกับโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมเดิม

การรับนักเรียน โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมรับนักเรียนจากผู้ที่มีวุฒิ ป.ป. เข้าเรียนมีละประมาณ ๖๐ คน โดยรับเป็น ๒ พวก คือ

๑. รับจากการคัดเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนดีจากโรงเรียนฝึกหัดครูประถมทั้งสี่โรงเรียนต่อประมาณปีละ ๔๐ คน ตามอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

๒. รับสมัครสอบคัดเลือกที่โรงเรียนอีกปีละประมาณ ๒๐ คน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูที่วุฒิ ป.ป. และ

๒๔ คน
จารย์พิเศษ
ธิการบ้าง-
งตำแหน่ง
มกราคม
กษารธิการ
งอาจารย์-
จ พ.ศ.
งโรงเรียน

ผู้คนที่สาม
.ศ. ๒๕๔๗
ย้ายไปเป็น

โกหัดครู-
งตำแหน่ง
นฝึกหัด-
ท้าย คือ
ธมได้ถูก
วันมาแทน
ซึ่งเป็น

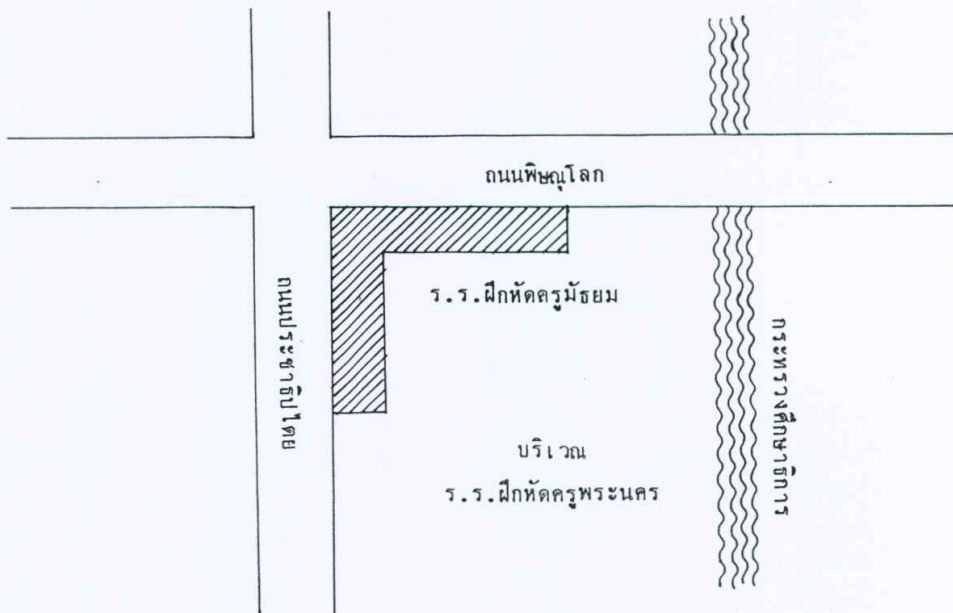
รมัธยมรับ
จะประมาณ

การเรียน
ยนต่อ
งจำนวน

ปีละประ-
ป. และ

อาจารย์ ม.ล.มานิจ ชุมสาย
ผู้ก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม และอาจารย์ใหญ่คนแรก

แผนผังที่ตั้ง ร.ร. ฝึกหัดครูมัธยม

นักเรียนฝึกหัดครูส่วนที่ไม่ได้รับคัดเลือกได้เข้าสอบ-
แข่งขัน

หลักสูตร โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม มีหลักสูตร
๒ ปี ต่อจากหลักสูตรฝึกหัดครูประถม แบ่งเป็น ๒
แผนก คือ

๑. แผนกวิทยาศาสตร์
๒. แผนกกลาง

ทั้งสองแผนกจะต้องเรียนหนักทุกวิชา แต่แผนก
วิทยาศาสตร์เน้นหนักทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิต-
ศาสตร์มากกว่าแผนกกลาง ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ
ให้ผู้เรียนจบเป็นครู ป.ม. แล้วสามารถสอนได้
ทุกวิชา เพื่อสนองความต้องการของกระทรวงศึกษา-
ธิการในขณะนั้น

เครื่องหมายโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม

เพลงประจำโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม

เนื้อร้อง - อาจารย์เรืองอุไร กุศลาสัย
ทำนอง - อาจารย์ เจ. เอ. เดแกนส์

ฝึกหัดครูมัธยมอุดมวิทย์ อุดมวิทย์
ถิ่นประสิทธิ์ครูประเสริฐเลิศนิสัย
เปรียบทหารเอกอาจจกาจไกร
ผู้อบรมลูกไทยให้เลิศคน
บรรดาเราเหล่านักเรียนครูมัธยม
มีอุดมคติมั่นหมั่นฝึกฝน
ระลึกชาติ เกียรติ วินัย ใส่กลม
เตรียมพจณอุปสรรคพิทักษ์ไทย
จะเทิดเกียรติชื่อนามของโรงเรียน
จะเป็นเทียนส่องทางสว่างไสว
จะนำรุ่นกุลชาติจกาจไกร
ไปสู่ไทยวัฒนา คู่่งฟ้าดิน คู่่งฟ้าดิน คู่่งฟ้าดิน.

รววิทย์ วศิณสรการ

โรงเรียน
ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ
ต้องการของช
โดยใช้หลักสูตร
วิชาการ พุทธศ
สิทธิ์เทียบเท่า
วิชาการ ทุกประ

ประวัติ
ที่อยู่ในจังหวัด
อยู่ประมาณ
๖ แห่ง คือ
และเข้า และ
และผิดองเหลื
กรรม และข
ประเพณี ภา
ประจำเผ่าขอ
พวกที่เร่ร่อนไ
ได้รับสัญชาติไ
ด้านความมั่น
พึงมี เท่าที่
ใน ๑๙ จังหวัด
จากสภาพควา
และก่อเกิดบ็
ศึกษาธิการ
เปิดเสร็จสำห
โดยได้รับความ
หลังจากดำเนิน
การก็ต้องประ
จัดการศึกษา